

INSTRUKTION
FÖR
FÖRMÄN OCH BRANDKARLAR
VID
GÖTEBORGS BRANDKÅR

- 1880 -

INSTRUKTION
FÖR
FÖRMÄN OCH BRANDKARLAR
VID
GÖTEBORGS BRANDKÅR.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1880.

Allmänna föreskrifter.

§ 1.

Förmännen — de ordinarie brandkarlarne med högre lön — hafva att genom ett värdigt uppförande eftersträfvat att förvärfva sig aktning och förtroende, och att genom noggrant uppfyllande af egna pligter föregå sina underhafvande med godt exempel.

Hvar och en af manskapet skall ej mindre i sin enskilda vandel ådagalägga ett hedrande uppförande än i öfrigt utmärka sig genom lydnad, höflighet och villighet mot sitt befäl samt genom vänlighet och hjälpsamhet i förhållandet till sina kamrater. I all tjenstgöring bör ådagläggas manlighet, punktlighet, oförskräckthet och pålitlighet.

§ 2.

Förman skall noga följa hvarje brandkarls uppförande. Sjelf noga underrättad om de pligter, som åligga manskapet, skall han tydligt och med tålamod undervisa deruti.

Han måste känna hvarje karls duglighet i tjensten, samt med värdighet i sitt umgänge med brandkarlarne alltid söka bibehålla den aktning, som honom tillkommer.

Hvarje oordning eller förseelse i eller utom tjensten, som han upptäcker, är han skyldig att anmäla.

Förmän skall med fullkomlig säkerhet kunna använda de vid stationerna varande telegraf-apparaterna.

§ 3.

Förmän och brandkarlar skola ega noggrann kännedom om eldsläckningsmaterielen samt bemöda sig att förvärfva den största färdighet i utförandet af de arbeten, som tillhöra eldsläckningsväsendet.

§ 4.

Dels för att med säkerhet kunna lära sig att telegrafera, och dels för att genom läsning af goda böcker kunna rikta sitt förstånd genom inhemtande af nyttiga kunskaper, bör manskapet efter bästa förmåga söka förvärfva sig färdighet i läsning, skrifning och räkning.

§ 5.

Förmän och brandkarlar, antingen de äro klädda i uniform eller civila kläder, skola alltid på föreskrifvet sätt helsa på sitt befäl.

§ 6.

All redskap samt alla till uniformen hörande persedlar skola noga vårdas och hållas putsade. Uppkomne bristfälligheter anmälas genast till stationsbefälet.

§ 7.

Rapporter, som afgifvas, böra vara tydliga, fullständiga och — framförallt — sanningsenliga. Skeende förfrågningar besvaras genast, frimodigt, bestämdt och riktigt.

Blir förman eller brandkarl af befäl skickad med order, anmäles verkställigheten vid återkomsten.

§ 8.

Förman eller brandkarl, som anser sig ega befogenhet till klagan, anmäler sådant för stationsbefälet, eller, om klagomålen äro ställda emot detta, för brandchefen; och iakttages att icke klaga utan skäl, samt att höfligt framföra klagan.

§ 9.

Blir förman eller brandkarl kallad att som part eller vittne inställa sig vid domstol, anmäles detta för stationsbefälet.

§ 10.

Utom stationen boende förman eller brandkarl skall för stationsbefälet uppgifva sin bostad.

§ 11.

Allt spel om penningar eller penningars värde är förbjudet.

Ordning i Kasernrummen.

§ 12.

Ordning och renlighet skola i kasernrummen på det noggrannaste iakttagas. Rummen skola skuras minst två gånger samt sängkläder vädras och lakan ombytas minst en gång i månaden; beroende likväl sängklädernas vädring vintertid på väderleken.

§ 13.

Sängarne skola vara uppbäddade samt rummen städade och vädrade hvarje morgon, från den 15 April till den 15 Oktober, kl. 8, den öfriga tiden af året, kl. 9; och får ingen, utom vid sjukdomsfall, under dagen ligga afklädd.

§ 14.

Den största aktsamhet och noggrannhet med elden skall iakttagas, och är det således icke tillåtet att utom boningsrummen bära ljus utan lykta eller bar eld i allmänhet.

§ 15.

Då befäl inkommer i kasernrum, uppställer sig hvarje dervarande förman eller brandkarl på den plats, han innehar.

§ 16.

Inga obehöriga personer få utan tillstånd vistas i kasernrummen.

§ 17.

Kl. 10 på aftonen skall — under vanliga förhållanden — gasen nedskruvas så att den brinner blott med så stor låga, som är nödigt för eldens underhållande. Begagnas lampor, skola från nämnde tid endast nattlamporna brinna.

§ 18.

Den af förmännen, som icke har vakt vid telegrafan, tillser att ordningen i rummen iakttages, och är han skyldig att genast för stationsbefälet rapportera hvarje försummelse eller oordning.

Ordning i stallet.

§ 19.

Hästkötaren åligger: att omsorgsfullt vårda hästarne och hålla dem vid god rykt; att ständigt vidmakthålla ordning och snygghet i stallet och på stallvinden; samt att genast anmäla uppkomne bristfälligheter, likaså hos hästarne inträffad sjukdom eller skada. Han får icke använda bart brinnande ljus eller röka tobak i stallet eller på vinden, samt icke låta främmande och obehöriga personer inträda i stallet och der kvarstanna.

Vid ombyte af hästkötare anmäler den mottagande för stationsbefälet, huruvida allt blifvit i behörigt skick till honom aflemnadt.

§ 20.

Hästarne ryktas hvarje dag kl. 6 och kl. 11 f. m., hvarvid efterses såväl skoningen som — synnerligast vid morgonrykten — om någon häst fått skada eller blifvit sjuk.

§ 21.

Häst, som införes svettig i stallet, skall alltid gnidas med halmviska *med* håren, hvarigenom han fortare torkar och mindre utsättes för förkylning. För att ytterligare släta håren, öfverfares hästen till slut med hoplagd filt, hvar efter han, under den kallare årstiden, väl tackes.

§ 22.

Ryktinstruktion.

Hästen behandlas varsamt och saktmodigt; han bör alltid tilltalas då man går till honom i spiltan. Strängeligen förbjudes slag med skrapan eller sparkar. En del hästar, synnerligast finhåriga, äro ofta orolige under rykten och otålige vid skrapans användande, särdeles under buken; sådane hästar behandlas med försigtighet, allvar och tålmod, men framförallt utan rädsla.

Spiltan rengöres före rykten samt under densamma, så ofta det är nödigt.

Hästen ryktas medelst *torkning, skrapning, borstning, tvättning* och *kamning*.

Rykten börjas med *torkning* medelst halmviska; med denna borttages den värsta smutsen genom gnidning fram och tillbaka, synnerligast under buken, på lår och ben; karleden torkas bäst om man tager slag derom och en ända i hvardera handen. Torkningen tillhör egentligen morgonrykten, och brukar ej vara af nöden vid middagsrykten, utan man kan då börja med

Skrapningen, som tillgår sålunda:

Man går till hästens venstra bog, kastar manen öfver åt höger, fattar skrapan med venstra handen, så att skaftet kommer mellan tummen och pekfingret, de öfriga fingrarna omfatta sjelfva skrapan, samt för den med lätt hand mot och med håren; med högra handen, i hvilken borsten hålles med remmen inuti handen, stödjer man sig på hästens manke. Sedan halsen, bringan och bogen skrapats, skiftas skrapan och borsten händerna emellan, och skrapningen fortsättes på hästens manke, rygg, sidor, buk och bakdel. Hufvud och ben skrapas ej. Här-efter utslås skrapan och *högra sidan* öfverfares med denna på samma sätt, hvarefter skrapan åter utslås.

Borstningen, som derefter företages, börjas på högra sidan; borsten tages i höger, skrapan i venster hand med tag om skaftet; borsten föres med så afpassad tryckning, att den tager till roten af håren, hvarföre den föres med lättare hand på fin- och tunnhåriga hästar; på detta sätt öfverfares hvarje ställe på hästen minst 3 gånger i hvarje omgång, hvilket gör tillsammans 9 tag på hvarje ställe, hvarigenom hästen, så vida han förut är i rykt, bör blifva tillräckligt ren. För hvarje tag afstrykes borsten på skrapan. Hästen borstas med långa tag, alltid *med* håren, i den för skrapningen angifna ordningen, äfven benen uteder, borsten gående väl ned i karleden. Då hästens fram- och mellandel borstas, bör ansigtet vara vänt åt hästens hufvud;

men ryggen åt detsamma, då bakdelen borstas. När nu hästens högra sida en gång är borstad, knackas skrapan varligt mot spiltbalken för att få stöfvet att lossna, hvarefter tvenne stöfränder utslås längst bak i spiltan; detta verkställes sedermera för hvarje gång en af hästens sidor borstas. Hästens högra sida borstas en gång till på samma sätt, hvarvid dock manen borstas, med några hår i hvarje tag, öfver från venstra sidan. Härefter borstas hästens venstra sida på samma sätt tre gånger, sedan borsten och skrapan skiftats händerna emellan; vid tredje gången borstas manen öfver åt venster, på angifna sätt. (Den ordning, i hvilken manen bör öfverborstas två gånger, beror likväl på huruvida den brukar ligga till venster eller höger). Nu borstas hästens högra sida för tredje gången, hvarefter återstår hufvudet att borsta. För att göra detta omvändes hästen i spiltan och grimman aftages; kan hästen ej förmås att den förutan stå stilla, pålägges bridon eller skjutes pannremmen öfver öronen, och grimman drages så långt tillbaka på halsen, att hon ej är i vägen. Med borsten i höger hand borstas nu försigtigt hela hufvudet, börjande med pannluggen, hjessen och nacken. Härvid iakttages att hästens ögon väl aktas samt att pannluggen med yttersta sorgfällighet rengöres. Till slut torkas hufvudet med filten.

Tvättningen. Den varma årstiden tvättas dagligen hästens man och svans, men benen endast då det är nödigt; under den kalla åter, bör man i allmänhet undvika tvättningar, såvida

de icke äro alldeles nödvändiga. Manen tvättas medelst en tvättborste, väl full med vatten, som föres tätt till roten af manen, uppåt och nedåt flera gånger, hvarefter äfven ett par tag på pannluggen tages. Hästens svans tvättas sålunda, att den, lagd dubbel, neddoppas i en uppförd spann med vatten, gnuggas och omruskas der mellan händerna, hvarefter spannen borttages och svansen kramas med båda händerna uppifrån nedåt flere gånger samt ruskas åtskilliga gånger för att få den torr. Derefter redas den ut för att jemnas, och till slut slås några slag med flata handen uppifrån och nedåt på densamma. Härefter tvättas svansroten med en med vatten väl fylld borste, men i öfrigt få aldrig borste eller kam användas i svansen.

Under den tid af året, då hästen faller håren, tillkommer ytterligare vid rykten:

Hårningen, hvilken tillgår på det sätt, att man före den öfriga ryktens början, med fuktade och något krökta fingrar temligen hårdt stryker hästen *med* håren, hvarigenom lösa sådana borttagas.

Svansen är lagom lång, då den slutar vid hornvårtan (kastanjen); blir den för lång, klipptes den. Man, pannlugg och hofskägg bör man undvika att klippa; dessa böra egentligen, då de äro för yfviga, ryckas underifrån, med några hår i sender, hofskägget rakt nedåt, samt vid samma tid som hårningen; dock är denna ryckning sällan behöflig.

§ 23.

Följande foderordning iakttages:

	Hafre k:a	Hackelse k:a	Hö ℔.
Kl. 6 på morgonen då ryk- ten börjas	$\frac{1}{2}$	3	—
Efter morgonryktens slut vatt- nas och gifves	—	—	4
Kl. 9 f. m.	$\frac{1}{2}$	3	—
Kl. 11, vid middagsryktens början	$\frac{1}{3}$	2	—
Efter ryktens slut vattnas och gifves	—	—	4
Kl. 3 e. m.	$\frac{1}{3}$	2	—
” 5 ”	$\frac{1}{3}$	2	—
” 7 ” vattnas och gifves	$\frac{1}{2}$	3	—
” 9 ” då hästarne ned- bindas och ströhalm ut- lägges	—	—	$\frac{3}{7}$
Summa	$2\frac{1}{2}$	15	15

Kortfodret blandas väl och höet ruskas, innan det gifves hästen. Hackelsen skall vara väl finskuren. Foderrationen minskas något för de hästar, som äro i godt hull, samt ökas för de magra.

Häst, som, efter användning, återföres till stallet, får icke genast fodras eller vattnas; är han svettig, får icke vattning ske förr än efter omkring tvenne timmars förlopp, då hästen blifvit torr.

§ 24.

Den af förmännen, som icke har vakt vid telegrafan, tillser att ordningen i stallet upprätthålles, och är han skyldig att genast för stationsbefälet anmäla hvarje försummelse eller oordning.

Vaktgöringen vid stationerna.

§ 25.

Öfverbrandmästare och brandmästare föra befäl hvar på sin station, och äro förmän och brandkarlar således i allt hvad till tjensten hörer dem skyldige ovilkorlig lydnad.

§ 26.

Af vakten, som utgöres dygnet om af det vid hvarje station förlagda manskapet, skall ständigt en förman finnas i telegrafrummet och en post i redskapshuset om dagen samt två om natten, från kl. 5 på morgonen till kl. 10 på aftonen en ordinarie brandkarl, den öfriga tiden af dygnet, en ordinarie och en extra brandkarl.

§ 27.

På vakt vid telegrafen varande förman åligger, att ombesörja telegraferingen vid stationen, hvarföre han oafslåtliga skall hafva uppmärksamheten fästad vid telegrafapparaterna för att noggrant uppfatta ankommande signaler och meddelanden, hvilka genast delgifvas stationsbefälet; han bör äfven iakttaga telegrafiska med-

delanden mellan öfriga stationer, för den händelse dessa meddelanden skulle i någon mån äfven röra den station, han tillhör. Han är ansvarig för ordningen i telegrafrummet och redskapshuset, samt är således skyldig att genast till stationsbefälet rapportera hvarje försummelse eller oordning.

§ 28.

Posten i redskapshuset, hvilken skall vara klädd i full larmdrägt, efterser, att allt finnes i behörig ordning; att icke något borttages eller omplaceras utan vederbörandes order eller stationsbefälets vetskap; att genast för stationsbefälet anmäla, då något för Brandkårens räkning vid stationen aflemnas; att efter begagnandet af till materielen hörande effekter desamma blifva inlagda på sina bestämda platser; att redskapshusets dörrar åt gatan äro stängda; att sedan mörkt blifvit, icke begagna mera gasupplysning än nödigt är; att hafva sin uppmärksamhet noga fästad på de signaler, som gifvas med de till telegrafapparaterna hörande klockor, om hvilka signaler genast till förmannen rapporteras, samt att icke utan tillstånd tillåta någon obehörig inträde i redskapshuset.

Efter af förmannen erhållet meddelande om eldfara, skall posten alarmera den öfriga delen af vakten, samt derefter, om det är nattetid, tända gaslågor i redskapshuset och stallet samt spänna hästarna för materialvagnen och tända lyktorna på densamme.

§ 29.

Från den station, dit underrättelse, antingen genom telegraf eller annorlunda, om eldfara först ankommit, telegraferas genast härom till öfrige stationer enligt härför upprättad särskild instruktion. Derjemte telegraferas i sådant fall genast till brandchefen och vice brandchefen, äfvensom till stationensbefälet och rörnätsförmannen.

§ 30.

Då muntlig anmälan om eldfara sker, hänvisar posten den anmälade till vid telegrafen varande förmannen, hvilken, sedan larmsignaler gifvits, antecknar brandstället samt anmälarens namn och adress.

§ 31.

Ej må någon af manskapet byta eller lega för pass utan stationsbefälets tillstånd.

§ 32.

Extra brandkarlarnes ordinarie tjänstgöring börjar, från den 15 Oktober till den 15 April, kl. 9, den öfriga tiden på året, kl. 10 på aftonen.

§ 33.

Då extra brandkarl ankommer till stationen för att tjänstgöra, anmäler han sig hos stationsbefälet, och gör sig genast underrättad om den tjänstgöringsfördelning, som för hvarje dygn angifves medelst nummerbrickor å den i redskaps-
huset befintliga taflan.

Permitteringar.

§ 36.

Utan permission får ingen af manskapet aflägsna sig från stationen, och skall den, som erhållit permission, på föreskrifvet sätt upphänga sin nummerbricka, samt inom en half timme vara tillbaka, såvida ej särskild tid bestämmes. Anmälan om återkomst efter permission sker ofördröjligen och den upphängda nummerbrickan nedtages.

§ 37.

För dagen permitterad ordinarie brandkarl får — såvida icke särskilda bestämmelser göras — icke lämna stationen före kl. 7 på morgonen och skall åter infinna sig på stationen senast kl. 11 på aftonen. För natten permitterad ordinarie brandkarl skall återkomma i tjänstgöring kl. 7 påföljande morgon.

Permitterad skall såväl vid bortgåendet som vid återkomsten anmäla sig hos stationsbefälet.

§ 38.

Sedan extra brandkarlärne på aftonen inkommit till tjänstgöring, eger permission rum endast i särskildta fall.

§ 39.

Alla permissioner, äfven sådana som endast af brandchefen eller vice brandchefen meddelas, skola begäras af stationsbefälet.

Tornvakterna.
Se Brandordningen.

—••••—